

Hoogtepunt in het Ovinkveld

Het landschap van De Heurne is als de bewoners: vriendelijk, gemoedelijk en bescheiden.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

DE HEURNE - „De mensen hier hoeven niet te pronken met hun aangeharkte bezit”, meent Henk Boland. „Ze zijn eenvoudig en houden het erfgoed als vanzelfsprekend in stand.”

Vertellers zijn naast Boland, nu wonend in de Meuhoek bij Halle, André Kaminski van Stichting Achterhoek weer Mooi, buurtbewoner Jan Veldhuis van Den Elzert aan het Welskerveen, en volkszanger Hans Keuper. De rondgang begint bij de De Koop op Spekkendijk 27, Bolands fraaie geboortehuis, als woonstee al vermeld rond 1660. De Koop bepaalt met het eeuwenoude Ovink Ni-juhus verderop het pittoreske beeld in het Ovinkveld, een open gebied op het hoogste deel van Middelheurne. André Kaminski vindt De Heurne een schoolvoorbeeld van het befaamde Achterhoekse coulissenlandschap, 'waar het achter iedere bocht weer anders is'.

Bij De Koop bekijken we de antieke voorgevel, het bakhuus met vakwerkwallen, een ouderwets kippenhok, de boomgaard en de vroegere *bijschoer* (bijenstal). Op het erf scharrelt een koppeltje witte ganzen. Achter de boerderij, nu bewoond door de familie Almekinders, markeert een slootje een fors hoogteverschil, de overgang van dekzandrug naar laag weidegebied. We zien oude houtwallen en historische kavelgrenzen. In De Koop zat in de oorlog de

Amsterdamse familie Korff ondergedoken.

't Welsker of Welscher, de imposante voormalige Salm-Salmse

hofboerderij van kasteel Anholt aan de Spekkendijk, staat na het overlijden van de laatste bewoner helaas leeg. Hans Keuper weet nog dat aan de mooie oude schoppe bij 't Welsker tot de jaren zeventig nog *wand* zat, een muur van gevlochten *weden* (twiigen). In 1933 was er een grote verkoop van het Salm-Salmse bezit in De Heurne. Verkocht werden de vorstelijke gronden van 'De Welscher, Klein en Nieuw Ovink, Heurnerbosch en Welscherbos', samen met Dieker, Ovink, grond rondom de Voornekamp en een aantal verspreide percelen. Het Ovinkveld met omgeving heeft een lange cultuurgeschiede-

■ Henk Boland (rechts) bij zijn geboortehuis De Koop in De Heurne, met Jan Veldhuis. Foto Jan van den Brink

nis als esgrond. De weg over het Ovinkveld wordt gevormd door een *heg*, in de streektaal een met gras begroeid pad, in dit geval met naastliggend fietspad langs oude Vriga-paaltjes (van de vroegere Vereniging Rijwielpaden in de Gelderse Achterhoek). Vroeger was dit de weg naar Aalten, die ging over de verhoogde kamp, die het hele jaar droog en berijdbaar bleef. In de vroegere kleinschalige verkaveling lag er grond van wel twintig eigenaren, maar vanaf de ruilverkaveling in de jaren zeventig is dat aantal terugge-

gaan naar nog vier agrariërs nu. Ons kijkje bij het prachtige rijksmonument Ovink Ni-juhus van rond 1650 (op de voorgevel staat 1786) geldt ook de nabije, vanouds als scholten aangeduide huizen Ovink en Gelkink. De Heurne hield lang vast aan oude toestanden. Zo boerde de laatste boer Willem Luimes, overgrootvader van huidig bewoonster Esther van Beek, nog met de koe voor ploeg en kar, herinnert Veldhuis zich. En Boland kende ook plaatsgenoot *Aornt Jan met de osse*, ene Krajenbrink, die de os

aanspande. Nog een kijkje bij de nu verbouwde, voormalige maalterij van *Mälder Duenk* aan de Gelkinkweg, in de oorlog als broodleverancier de weldoener voor veel mensen. In dit niet te strakke landschap met veel historie heeft de natuur volop de kans met vogels, dagvlinders, planten en insecten. Paradijs voor zwaluw en steenuil, een waardig landschapsmonument. Dit is deel 39 in de serie over landschapsmonumenten. Meer informatie: achterhoekweermooi.nl.